

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2, 2: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

δημογραφικές εξελίξεις

- 9ος αι:
- αύξηση της αγροτικής παραγωγής ,
- 10ος αι.:
- επέκταση μεγάλης ιδιοκτησίας
  - αύξηση αγροτικής φορολογίας
  - υποχώρηση επιδημιών
- μετανάστευση αγροτικού πληθυσμού στις πόλεις
→ δημογραφική ανάκαμψη πόλεων

εμπόριο

- αναζωογονείται . Η Κωνσταντινούπολη ξεχωρίζει ως εμπορικό κέντρο (λόγω και της γεωπολιτικής της θέσης)
  - σημαντικοί για το εμπόριο:
    - ✓ οι χερσαίοι δρόμοι
    - ✓ ανάπτυξη των θαλάσσιων δρόμων ιδιαίτερα μετά την ανάκτηση της Κρήτης , της Κύπρου και της Βόρειας Συρίας
- οι μεγάλες χερσαίες και θαλάσσιες μεσογειακές αρτηρίες υπό βυζαντινό έλεγχο

βιοτεχνία

στις πόλεις

κεραμική, επεξεργασία πολύτιμων λίθων, βιοτεχνία λινών και μεταξωτών κ.α.
σημαντικά κέντρα: Χερσώνα, Νικομήδεια, Σάρδεις, Δυρράχιο, Θήβα , Αθήνα, Κόρινθος , Σπάρτη

στην ύπαιθρο

βιοτεχνίες που καλύπτουν στοιχειώδεις ανάγκες του αγροτικού πληθυσμού (π.χ. σιδηρουργεία)

αστικά επαγγέλματα

► μικρεμπόριο και τα επαγγέλματα που αφορούν τη διατροφή :

κυρίαρχες οικονομικές δραστηριότητες στις πόλεις γιατί:

στις πόλεις είναι εγκατεστημένοι : *ανώτερη τάξη, κλήρος, φτωχοί και άνεργοι πολίτες (δήμος), χειρώνακτες (μεταφορείς, αγωγιάτες, ναυτικοί , λιμενεργάτες)*, εφόσον το 10^ο και 11^ο αι. αυξάνεται ο αριθμός των ατόμων που απασχολούνται στη βιοτεχνία και στο εμπόριο :

⇒ *ανάγκη διατροφής πληθυσμού πόλεων*

► εμποροβιοτεχνικά επαγγέλματα

οργανωμένα σε **συστήματα** (συντεχνίες) ← αυστηροί κανόνες ελέγχουν τη λειτουργία τους (**Επαρχικόν Βιβλίον**) και εποπτεύεται από τον **Έπαρχο της Πόλης** (= διοικητής) : κρατικός έλεγχος που προστατεύει τα συμφέροντα του κράτους και των καταναλωτών, παρά των παραγωγών.

τα συστήματα

- προμηθεύονται στην ίδια τιμή τις πρώτες ύλες και τα ξένα εμπορεύματα, αλλά
- ελεύθερα ρυθμίζουν τον όγκο της παραγωγής , το μισθό των υπαλλήλων και , ως ένα σημείο, την τιμή πώλησης των αγαθών
- ελέγχεται αυστηρά η ποιότητα και η διάθεση των πολύτιμων εμπορευμάτων , των οποίων η εξαγωγή απαγορεύεται
- τα μέλη τους έχουν οικονομικά προνόμια και μπορούν να ασκούν πολιτική πίεση
- η εγγραφή στα συστήματα εξαρτάται από την αποδεδειγμένη επαγγελματική ικανότητα
- η αποβολή από το σύστημα συνοδεύεται από σωματικές ποινές.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιες δημογραφικές εξελίξεις παρατηρούνται στις πόλεις του βυζαντινού κράτους στη διάρκεια του 9^{ου} και 10^{ου} αι; Πού οφείλονται αυτές;
2. Ποια εικόνα παρουσιάζει το εμπόριο στο βυζαντινό κράτος του 9^{ου} και 10^{ου} αι.; Ποιοι παράγοντες συντέλεσαν στη διαμόρφωση της συγκεκριμένης εικόνας;
3. Τι εικόνα παρουσιάζει η βιοτεχνία τόσο στις πόλεις, όσο και στην ύπαιθρο στο βυζαντινό κράτος του 9^{ου} και 10^{ου} αι.;
4. Ποια επαγγέλματα, και γιατί, κυριαρχούν στα βυζαντινά αστικά κέντρα του 9^{ου} και 10^{ου} αι.;
5. Πώς είναι οργανωμένα τα εμποροβιοτεχνικά επαγγέλματα στα βυζαντινά αστικά κέντρα του 9^{ου} και 10^{ου} αι.;
6. Ποιοι είναι οι βασικοί κανόνες ; Ποια στάση κρατάει το κράτος απέναντί τους;